

بررسی وضعیت همودینامیک و اکسیژناسیون شریانی اطفال در ریکاوری بعد از بیهوشی

میترا جبل عاملی^{*}، نسترن ایزدی مود، مریم شریف، امیر شفا، حمیدرضا شتابی

مرکز تحقیقات بیهوشی و مراقبت‌های ویژه، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

تاریخ پذیرش: ۸۹/۱۲/۲۳

تاریخ دریافت: ۸۹/۶/۲۵

چکیده

مقدمه: انتقال بیماران از تخت عمل به ریکاوری می‌تواند منجر به تغییرات همودینامیک گردد. عوامل مؤثر بر پارامترهای همودینامیک و اکسیژناسیون شریانی شامل نوع ماده بیهوشی، طول مدت جراحی، انتقال بیمار، سن، بیماری‌های زمینه‌ای و غیره است. در زمینه تغییرات به وجود آمده در اطفال اطلاعات دقیقی در دسترس نمی‌باشد لذا هدف از مطالعه حاضر بررسی تغییرات همودینامیک و اکسیژناسیون شریانی اطفال در بدو ورود به ریکاوری است.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی آینده نگر ۱۲۰ کودک ۱-۱۲ ساله تحت عمل جراحی مبنور با بیهوشی عمومی مورد مطالعه قرار گرفتند. فشارخون سیستولیک، دیاستولیک و متوسط شریانی، ضربان نبض، O2sat در زمان‌های قبل از آغاز بیهوشی و جراحی بالاصله قبل از انتقال و بدو ورود به ریکاوری اندازه گیری و ثبت گردید و سپس توسط نرم افزار SPSS مورد آنالیز قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش: میانگین فشارخون سیستولیک، دیاستولیک، متوسط شریانی و O2sat بدو ورود به ریکاوری نسبت به سایر زمان‌ها کاهش و میانگین ضربان نبض افزایش معنی داری را نشان داد ($P < 0.05$).

بحث و نتیجه گیری: علت هیپوتنسن می‌تواند هیپوکسی شریانی، کاهش بازگشت وریدی و افت برون ده قلب در اثر هیپووالمی باشد. تاکیکاردنی می‌تواند به صورت جبرانی در پاسخ به کاهش فشارخون، درد، هایپوکسی و استرس ناشی از اکسترباسیون باشد. هایپوکسی در اثر انسداد راه هوایی فوقانی، آتلکتازی و ضعف ناشی از داروهای بیهوشی است. پیشنهاد می‌شود با اعمال دقت بیشتری در زمینه تسریع انتقال کودکان و دریافت اکسیژن حین انتقال به ریکاوری تا حدود زیادی از بی ثباتی پارامترهای فوق پیش گیری کرد.

واژه‌های کلیدی: هیپوکسی، ریکاوری، فشارخون، اطفال

*نویسنده مسئول: مرکز تحقیقات بیهوشی و مراقبت‌های ویژه، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

Email: jabolameli@med.mui.ac.ir

مقدمه

عالئم حیاتی(به طور مثال فشارخون) در اطفال بسته به سن متفاوت است و باید با همان مقدار تعیین شده سنجیده شود. طبق بعضی گزارش‌ها انتقال اطفال در فواصل کم تغییر قابل توجهی در وضعیت همودینامیک مشاهده نشده است،^(۵) شرایط مانند بیهوشی، شرایط فیزیکی، جنسیت و طول مدت ناشتا بودن وابسته می‌باشد. در مطالعات انجام شده در بی‌حسی اپیدورال اطفال افت ضربان قلب، تنفس و فشارخون سیستولیک گزارش شده است.^(۶)

تغییرات همودینامیک اطفال پس از عمل جراحی تحت تأثیر عوامل مختلفی مانند نوع ماده بی‌حسی، نوع بیهوشی، نحوه انتقال بیمار، فاصله اتاق عمل تا ریکاوری و نحوه ونتیلاسیون حین انتقال قرار دارد. در مطالعات مختلف تغییرات همودینامیک متفاوتی بعد از ورود به ریکاوری مشاهده شده که مشتمل بر کاهش، افزایش یا عدم تغییر فشار خون بوده است.^(۷)

اطلاعات دقیقی در زمینه تغییرات همودینامیک اطفال پس از جراحی در دست نیست. در صورت بررسی صحیح تغییرات همودینامیک در اطفال می‌توان جهت کنترل این تغییرات و معادل کردن عوامل مؤثر در این زمینه اقدام به برنامه ریزی صحیح نمود. هدف از مطالعه حاضر تعیین تغییرات همودینامیک و اکسیژناسیون شریانی اطفال بد و ورود به ریکاوری و مقایسه آن با قبل از ورود، قبل از بیهوشی و قبل از آغاز جراحی بود.

مواد و روش‌ها

در این مطالعه آینده نگر و توصیفی کودکان ۱-۱۲ ساله ای که در بیمارستان الزهرای شهر اصفهان در زمستان ۱۳۸۷ تحت جراحی مینور قرار گرفتند، انتخاب شدند. جراحی‌ها بدون خونریزی قابل توجه بودند و کودکان کنtra اندیکاسیون جهت دریافت بیهوشی عمومی نداشتند. کلیه کودکان با آماده سازی قبل عمل به صورت NPO بودن و دریافت مایعات بر اساس وزن بدن تحت بیهوشی عمومی قرار گرفتند. القای بیهوشی توسط تیوپنتال سدیم mg/kg ۵ فنتانیل ۱۰ µg/kg و سوکسینیل کولین ۱/۵mg/kg انجام شد.

از اهداف مهم بیهوشی، کاهش تحریکات و استرس حین جراحی است که باعث به حداقل رساندن تغییرات همودینامیک بیمار می‌شود. مانیتورینگ‌های استاندارد در اطفال شامل پالس اکسیمتری، اندازه گیری فشارخون، ضربان قلب، مانیتورینگ EKG و ترمومتری است،^(۱) تأثیر عوامل مختلف مانند کار، استرس روحی و حرکت بر فشارخون نشان داده شده است. انتقال بیمار درون بیمارستان ممکن است باعث تغییرات در فشارخون، گازهای خون شریانی (ABG) آریتمی یا ایست قلبی (به خصوص در بیماران بد حال) شود.^(۲) در سایر مطالعات تأثیر نوع ماده بی‌حسی بر عوامل همودینامیک مشخص شده است. مثلاً اکثر داروهای بیهوشی (استنشاقی و وریدی) باعث کاهش بروز ده قلبی، کاهش حجم ضربه ای و افت فشارخون می‌شوند. کلیه داروهای استنشاقی نیز اثر دیرسانست تنفسی وابسته به دوز دارند.^(۱) تأثیر سایر عوامل مانند طول مدت جراحی (بیشتر از ۲-۳ ساعت)، سن بالا، چاقی و مصرف سیگار بر عملکرد تنفس پایه نشان داده شده است. ارتباط وضعیت همودینامیک با نوع بی‌حسی نیز مشخص شده است مثلاً افت قابل توجه فشارخون در بی‌حسی نخاعی ذکر شده است.^(۳) انتقال بیمار از اتاق عمل به ریکاوری ممکن است باعث بروز مشکلاتی مانند هایپوکسمی، اختلال همودینامیک، اشکال در راه هوایی، استفراغ و آسپیراسیون شود.^(۴)

بعد از بیهوشی بدون عارضه به خصوص در اطفال محتمل ترین حادثه، هایپوکسمی شریانی و اشکال راه هوایی است. هایپوکسمی در این هنگام علل متعددی مانند هایپوونتیلاسیون، آنکلتازی، اختلال نسبت V/Q، تأثیر گاز باقی مانده (N2O) و انسداد راه هوایی دارد.^(۵) بیمارانی که در معرض ریسک بالاتر هایپوکسمی قرار دارند کودکان، افراد چاق و افراد با تبادل گاز پایه مختلف هستند.^(۶) علل مرگ و میر در ریکاوری در اطفال شامل انسداد راه هوایی، هایپوونتیلاسیون، کاهش یا افزایش قابل توجه فشارخون، آریتمی، ناکافی بودن میزان آنالژیک و تهوع و استفراغ می‌باشد.^(۴)

شرياني(Sao2) اطفال بدو ورود به ريكاورى نسبت به قبل از انتقال به ريكاورى و هم چنین قبل از شروع بيهوشى و جراحى معنى داری نشان داد.(جدول ۱) مقاييسه ضربان قلب بيماران بدو ورود به ريكاورى نسبت به قبل از انتقال و قبل از شروع بيهوشى و جراحى نشان داد که تعداد ضربان قلب کودکان افزایش يافته است. مقاييسه متغيرهای هموдинاميک بيماران قبل از آغاز جراحی نسبت به قبل از شروع بيهوشى با استفاده از آزمون t-paired نشان داد که ميانگين اكسيزناسيون شرياني، فشارخون متوسط شرياني، فشارخون دياستوليک و فشارخون سيسستوليک(SBP)، فشارخون دياستوليک(DBP)، فشارخون متوسط شرياني(MAP)، ضربان نبض(PR)، درصد اشباع هموگلوبين شرياني از اكسيزن(O2sat) در زمان هاي قبل از شروع بيهوشى، قبل از آغاز جراحی، بلافضله قبل از انتقال به ريكاورى و بدو ورود به ريكاورى به وسیله مانیتورینگ اتوماتيک فشارخون و بالس اکسی متري ثبت و در چك ليست هاي درج گردید. جهت تعیین فشارخون در اتاق عمل از دستگاه فشارسنجه دستي و جهت اندازه گيري PR و O2sat از دستگاه هاي مانیتورینگ اتاق عمل استفاده شد.

توزيع فراوانی جنس و ميانگين مدت زمان بيهوشى در اطفال مورد مطالعه نيز تعیین شد. بيماران را بر اساس تغييرات SBP، DBP، MAP، ريكاورى نسبت به قبل از انتقال بر حسب درصد تغييرات به طور severe، moderate، mild تقسيم كردیم.

بر اساس آمار به دست آمده حداکثر بيماران در گروه ۵/۶(mild) با تغييرات هموديناميک كمتر از ۱۰ درصد و حداقل آنها در گروه ۵(severe) درصد) با تغييرات هموديناميک بيشتر از ۲۰ درصد قرار گرفتند.

بررسی میزان اكسيزناسيون شرياني لحظه ورود به ريكاورى نشان داد ۹۱ نفر از بيماران(معادل ۷۵/۸ درصد) از بيماران هايپوكسيك بودند.(هايپوكسي با o2sat<90% مشخص می شود)

از ترکيب N2O، O2 به میزان ۵۰ درصد و MAC ۱ هالوتان به عنوان نگهدارنده بيهوشى استفاده گردید. در اين مطالعه تعداد ۱۲۰ نفر از اطفالی که شرایط ورود به مطالعه را داشتند، بررسی شدند. در صورت پيدايش عوارضی مثل خونریزی حین عمل، عوارض قلبی تنفسی، بيماران از مطالعه حذف می شدند.

در كليه بيماران فشارخون سيسستوليک(SBP)، فشارخون دياستوليک(DBP)، فشارخون متوسط شرياني(MAP)، ضربان نبض(PR)، درصد اشباع هموگلوبين شرياني از اكسيزن(O2sat) در زمان هاي قبل از شروع بيهوشى، قبل از آغاز جراحی، بلافضله وسیله مانیتورینگ اتوماتيک فشارخون و بالس اکسی متري ثبت و در چك ليست هاي درج گردید. جهت تعیین فشارخون در اتاق عمل از دستگاه فشارسنجه دستي و جهت اندازه گيري PR و O2sat از دستگاه هاي مانیتورینگ اتاق عمل استفاده شد.

توزيع فراوانی جنس و ميانگين مدت زمان بيهوشى در اطفال مورد مطالعه نيز تعیین شد. بيماران را بر اساس تغييرات SBP، DBP، MAP نسبت به قبل از انتقال بر حسب درصد تغييرات به طور severe، moderate، mild تقسيم كردیم.

(تغييرات كمتر از ۱۰٪، moderate=۱۰-۲۰٪، severe=۲۰٪). اطلاعات به دست آمده از چك ليست ها توسط نرم افزار SPSS وارد کامپیوتر شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت مقاييسه تغييرات در زمان هاي مختلف از آزمون t-paired در تمام مقاييسه ها P<0.05 معني دار تلقی گردید.

يافته هاي پژوهش

از بين بيماران مورد مطالعه ۴۸ کودک دختر و ۷۲ کودک پسر بودند. ميانگين مدت زمان بيهوشى ۲۹/۹ دقیقه می باشد که كمترین آن ۱۳ دقیقه و بيشترین آن ۵۵ دقیقه بود. مقاييسه فشارخون سيسستوليک، دياستوليک، متوسط شرياني(MAP)، اكسيزناسيون

جدول شماره ۱ . مقایسه میانگین متغیرهای همودینامیک و اکسیژناسيون شريانی در زمان های متفاوت بیهوشی عمومی در اطفال

SaO ₂	PR	MAP	DBP	SBP	
۹۹/۱±۰/۸۴	۱۲۶/۸±۲۸/۴۵	۸۰/۱±۱۰/۲	۷۱/۳±۹/۸۶	۹۹±۶۹/۱۱	قبل از انجام بیهوشی
۹۷/۵±۱/۰۸	۱۳۵/۷±۲۳/۴	۷۴/۸±۹/۹	۶۶/۹۵±۹/۵	۹۲/۷±۱۰/۹	قبل از عمل جراحی
۹۰/۶±۳/۷۲	۱۳۷/۵±۲۳/۴	۷۱/۳±۱۲/۷	۶۵/۸±۱۱/۶	۹۰/۴۵±۱۱/۹۵	قبل از انتقال به ریکاوری
۸۷/۷±۳/۷۴	۱۳۹/۷±۲۲/۷۷	۶۷/۷±۸/۴	۵۹/۲±۸/۸	۸۵/۵±۱۱/۷	زمان ورود به ریکاوری

:SaO₂: فشار خون سیستولیک، DBP: فشار خون دیاستولیک، MAP: فشار خون متوسط شريانی، PR: تعداد نبض، P<0/05

درصد اشباع هموگلوبین شريانی از اکسیژن

بحث و نتیجه گیری

افزایش ضربان قلب در طی بیهوشی معنی دار نبود، ولی این تغییر در ریکاوری معنی دار بود.^(۹) در مطالعه ای که ساتو و همکاران در سال ۱۹۹۰ روی کودکان در طی جراحی های مینور دهانی انجام دادند، تغییرات همودینامیک در پسر بچه ها بازتر از دختر بچه ها بود.^(۱۲) ولی در مطالعه ما این تغییرات در دختر بچه ها بیشتر قابل توجه بود.^(۳) درصد از دختر بچه ها افت فشارخون متوسط داشتند^(۱۳) در مطالعه ای که وانگ و همکاران بر روی ۴۲ کودک در طی جراحی های کام و لب شکری انجام دادند، تغییر واضح همودینامیک و اکسیژن شريانی مشاهده نشد.^(۱۳) در مطالعه گالدرتون که بر روی ۸۰ کودک ۱ تا ۱۰ ساله انجام شد، افت واضح فشارخون مشاهده شد، ولی تغییر معنی دار ضربان قلب وجود نداشت.^(۴) در حالی که در مطالعه ما تغییر در هر دو پارامتر معنی دار می باشد. البته لازم به ذکر است که افزایش ضربان قلب در بیهوشی عمومی و ریکاوری در کودکان امر نسبتاً شایعی است و در واقع چون بروون ده قلبی در اطفال بیشتر وابسته به ضربان قلب می باشد، این مکانیسم جرآنی به نفع بیمار است و نمی تواند همیشه به عنوان عامل خطر در نظر گرفته شود. هم چنین درد در ریکاوری نیز می تواند باعث تاکیکاردي شود. در مطالعه حاضر ۷۱/۷ درصد کودکان افت SBP ۵۴/۲ درصد افت DBP ۶۴/۲ درصد افت MAP و ۵۹/۲ درصد افزایش PR مشاهده شد.

این مطالعه با هدف بررسی تغییرات همودینامیک و درصد اشباع اکسیژن شريانی بر روی ۱۲۰ کودک که تحت جراحی های مینور قرار گرفتند، انجام گرفت و نشان داد تغییرات همودینامیک و اکسیژناسيون شريانی در طی ورود به ریکاوری معنی دار است. بازترین تغییر در زمینه فشارخون، افت آن در بد و ورود به ریکاوری است. مهمترین علل افت فشارخون، کاهش بازگشت وریدی، کاهش بروون ده قلب به علت هایپوولمی، کاهش انقباض عروق به دلیل اثرات باقی مانده داروهای بیهوشی، کاهش انقباض پذیری میوکارد و هایپوکسمی شريانی عنوان شده است.^(۹) در مطالعه مشابهی که در سال ۱۳۸۲ بر میزان تغییرات همودینامیک بالغین پس از انتقال به ریکاوری انجام شده است، مقادیر MAP, DBP, SBP کاهش و میانگین PR افزایش داشته است. ۷۵ درصد بیماران افت SBP و ۷۰ درصد افت DBP و ۶۸/۳ درصد افزایش PR نشان داده اند.^(۱۰)

در مطالعه مقایسه ای که مک کوناچی در سال های ۱۹۸۵-۸۸ بین تغییرات همودینامیک اطفال و بالغین انجام داده، عنوان شده است که میزان مشکلات تنفسی اطفال کمتر از بالغین، افت فشارخون در اطفال بیشتر از بالغین^(۵۰) درصد مورد هایپوتنشن در ریکاوری وجود داشته است.^(۱۱) در مطالعه کونستانت و همکاران در سال ۲۰۰۰ بر روی ۱۰ کودک ۵-۱۳ ساله در طی جراحی های مأمور، افت فشارخون و

می شدند،(۱۷). به عنوان پیش گیری از هایپوکسمی در مطالعات مذکور، استفاده مداوم از اکسیژن تکمیلی پیشنهاد شد. در مطالعه ما میزان هایپوکسمی در بدو ورود به ریکاوری در ۹۱ نفر از کودکان(معدل ۷۵/۸ درصد) مشاهده شد.

در مطالعه انجام شده میزان افت BP نسبت به سایر مطالعات انجام شده، قابل توجه بود(۷۱/۷ درصد کاهش واضح SBP نشان دادن). میزان ضربان قلب نیز افزایش معنی دار داشت.(۵۹/۲ درصد افزایش واضح PR داشتند)

میزان هایپوکسی نیز نسبت به سایر مطالعات قابل تأمل بود(۷۶/۷ درصد). در مورد پارامترهای همودینامیک عواملی مانند اختلاف انواع جراحی با مطالعات مشابه، مراقبت های حین بیهوشی، اختلاف های ژنتیکی و تقذیه ای، کودکان ایرانی مورد مطالعه و پاسخ متفاوت آن ها به استرس شاید عوامل زمینه ساز این تفاوت ها بوده است.

در زمینه O₂sat عواملی مانند تأخیر انتقال از اتاق عمل به ریکاوری، عدم دریافت O₂ بویژه در حین انتقال به ریکاوری و تأخیر در تجویز اکسیژن در بدو ورود به ریکاوری از عوامل زمینه ساز این اختلاف بوده اند. با توجه به ملاحظات مذکور و احتمال بیشتر بروز عوارض هایپوکسی در کودکان پیشنهاد می شود، انتقال اطفال از اتاق عمل به ریکاوری با سرعت عمل بیشتری انجام شود. تجویز اکسیژن به طور مداوم در اطفال ادامه یابد(به ویژه در حین انتقال) و هم چنین در بدو ورود به ریکاوری تجویز اکسیژن سریع تر آغاز شود.

انسداد راه های هوایی فوقانی مهم ترین علت هایپوکسمی زود هنگام در طی بی دردی و بیهوشی عنوان شده است. عوامل این انسداد معمولاً لارنگوسپاسیم، ادم حنجره و انسداد حلق توسط زبان می باشد.(۴)

علل مطرح شده هایپوکسمی در اطفال شامل: کاهش حجم باقی مانده عملی(FRC)، کاهش پاسخ گیرنده های محیطی نسبت به هایپوکسمی، ضعف ناشی از نوروماسکولربلورکره، آنکلتازی، ادم ریه، پنوموتوراکس و آسپیراسیون ریوی عنوان شده است،(۱۵). ریسک هایپوکسمی در ۳ ساعت اول بعد از عمل بیشتر است،(۱۱). در مطالعه توماکینز و همکاران هایپوکسمی(O₂ sat<90%) در ۱۰ دقیقه ابتدای عمل جراحی در ۱۰۰ درصد بیماران بالغ مشاهده شد. در مطالعه مذکور مطرح شده اینتوتابسیون، استفاده از شل کننده های عضلانی و بیهوشی طولانی تر از یک ساعت در کودکان در طی جراحی مژور باعث افزایش بروز هایپوکسمی می شود. ولی بروز آن باسن، جنس، نوع عمل و مصرف مخدورها ارتباط معنی داری نداشته است،(۱۶). برونز و همکاران درصد اشباع اکسیژن شریانی را در ۲۱۴ بیمار بالغ در ریکاوری اندازه گیری کردند. بلافضله در بدو ورود به ریکاوری و قبل از دریافت اکسیژن، حین دریافت اکسیژن و بعد از قطع آن بیمارانی که تحت بیهوشی لوکال قرار گرفتند و در ریکاوری اکسیژن دریافت نکردند. در این مطالعه بیشترین میزان هایپوکسمی در گروه اول مشاهده شد. در گروه دوم بعد از قطع اکسیژن ۳۰/۲ درصد از بیماران دچار افت اشباع اکسیژن شریانی

References

- 1-Stoelting RK. Post-anesthesia care unit. Basics of Anesthesia, 2007.pp.408-42.
- 2-Brokalak HJ. Intra hospital transportation: monitoring and risks. Intensive Crit Care Nurs 1996;12(3):183-6.
- 3-Kovarik DW. Pediatric and neonatal intensive care. Miller RD, editor. Anesthesia, 5th ed. Philadelphia: Churchill livingstone; 2010.pp.2024-69.
- 4-Gregory GA. Pediatric anesthesia. Miller RD, editor. Anesthesia. 5th ed, Philadelphia: Churchill livingstone 2010.pp.2302-23.
- 5-Marshall SI, Hung F. Discharge, criteria and complications after ambulatory surgery. Anesth Analg 1999;88:508-17.
- 6-Hines RL, Marschall KE. Anesthesia and co-existing disease, 5th ed, New York: Churchill livingstone, 2008.pp.581-600.
- 7-Brown DL. Spinal, epidural and caudal anesthesia, in: Miller RD. Anesthesia. 5th ed. Philadelphia: Chirchill livingstone, 2010.pp.1491-1519.
- 8-Berne RM. Special circulation in physiology. Mosby; USA, 1992.pp.510-28.

- 9-Constant I. Assessment of autonomic cardiovascular changes associated with recovery from Anesthesia in children. Paediatr Anaesth 2000;10(6): 653-60.
- 10-Kazemi Sh. Hemo-dynamic changes in patients after transfer from operation room to recovery ward. Natayej 2003.pp.45-70.
- 11-Mc Conachie IW, Day A, Moris P. Recovery from anesthesia in children. Anesthesia 1989;44(12):986-90.
- 12-Satou T. Blood pressure changes in children during minor oral surgery. Shoni Shikagaku Zasshi 1990;28(3):761-9.
- 13-Wang H. One-time operation in infant cleft lip and palate plus alveolar process. Hua Xi Kou Qiang Yi Xue Za Zhi 1999;17(3):241-3.
- 14-Galderon E. Anesthesiologic and surgical problems in adenotonsillectomy in pediatric patients. Our current rend. Minerva Anestesiol 1998;64(12):545-52.
- 15-Litman RS. Diagnosis of anesthetic-induced upper airway obstruction in children using respiratory inductance plethysmography. J Clin Monit Comput 2002;17(5):279-85.
- 16-Tomkins DP. Hypoxia in children following general anesthesia. Anaesth Intensive Care 1988;16(2):177-81.
- 17-Brun J. The incidence of hypoxia in the immediate postoperative period. Aanaesthetist 1992;41(6):313-15.

Evaluation of Hemodynamic And O₂sat Conditions Among Children in Recovery Room After General Anesthesia

Jabal Ameli M*, Izadi-Mood N, Sharif M, Shafa A, Shetabi H.R

(Received: 16 Sep. 2010)

Accepted: 14 Mar. 2011)

Abstract

Introduction: Transportation of patients from operating room to recovery can cause hemodynamic changes. Factors that can affect hemodynamic and O₂sat include: type of anesthetic, duration of surgery, transportation, age, previous underlying disease, ... There are poorly documented studies about such changes in children. So, the goal of this study was to evaluate the hemodynamic and O₂sat variabilities among children at recovery room.

Materials & Methods: In this prospective-descriptive study, 120 children aged 1-12 years undergoing minor surgery with general anesthesia were investigated. Systolic, diastolic and mean arterial pressure and O₂sat were measured before the anesthesia and surgery, immediately before transfer to recovery and after arrival at recovery room. Data was analyzed by SPSS software.

Findings: Mean systolic, diastolic, mean arterial blood pressure and O₂sat in recovery room decreased and pulse rate increased significantly compared with the other times, ($P<0.05$).

Discussion & Conclusion: Hypotension can be due to hypoxemia, decreasing in venous return and cardiac output. Tachycardia may be the result of compensatory response to hypotension, pain, hypoxia, and the stress due to extubation. Hypoxia may indicate upper airway obstruction, atelectasis and anesthetic depression. It can be suggested that careful and rapid transfer of children and O₂ supplement during transferring to recovery room can prevent instability of the above parameters.

Keywords: hypoxia, recovery, blood pressure, children

1. Anesthesiology & Critical Care Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran
*(corresponding author)